

P. Metod, S. O. Cist.

Odrinimo na globoko!

1. Neurejeni moderni gon po brez pridržka svobodni osebnosti, po samozavestni samostojnosti, ta ošabni duh sodobnega individualizma je zadal globoke rane našemu občestvenemu življenju. Vse se danes sebično utesnjuje le v krog lastnih koristi: od držav in dežela preko mest in vasi doli do družine same. Brat je bratu postal oddaljen in tuj. Pa vendar nas kristjane vežejo nerazvezne, duhovno družinske vezi. Kristjani smo udje istega velikega skrivnostnega organizma, skrivnostnega Telesa Kristusovega, ki se iz njegovega osrčja preliva v nas isto božje življenje. Krstni kamen je priča onega važnega, slovesnega trenutka, ko nas je duhovnik v krstni vodi potopil, vcepil v Kristusa, sprejel med otroke božje družine. Del farnega, liturgičnega občestva smo torej in to hočemo in moramo ostati! Treba bo med nami znova zbuditi zavest, da je Kristusov oltar v cerkvi žrtvenik za vso srenjo in dar, ki se daruje na njem, dar, žrtev vsega ljudstva — — »Molite bratje, da bo moja in vaša daritev prijetna pri Gospodu našem Bogu,« nam kliče duhovnik pri presv. daritvi. Treba je, kakor nas vzpodbujajo zadnji liturgični papeži, da sv. mašo nanovo vzljubimo, se je ne nemo, marveč dejavno sodelujoč udeležujemo. Treba je, da z duhovnikom dajemo na pateno tudi sami daritveni kruh, spremljamo vsako besedo in kretnjo našega zastopnika in se ž njim potem pravtako udeležimo tudi sv. obeda darovanega božjega Jagnjeta, Gospoda Jezusa Kristusa — To je prva in najvažnejša zahteva liturgične obnove.

2. Pri sv. daritvi se duhovnik spominja tudi Gospodovega odrešilnega dela: trpljenja, vstajenja in vnebohoda (unde et memores, zato se tudi spominjamo — —) Sv. evharistično daritev spremljajo sveti spomini na Gospoda Učenika, Mater božjo, apostole in sv. mučence. Poleg tega pa si sv. cerkev leto za letom živo kliče pred oči one blažene trenutke, ko se je Bog-človek razodel svetu (božič, razglašenje Gosopodovo), ko je bil povišan na les križa in ondi zmagal (velika noč), ko se je zmagoslavno podal v nebo in nam poslal Tolažnika (vnebohod in binkošti). Ob daritvi sv. maše so se tako razvili še posebni spominski dnevi, ko sv. cerkev skrivnosti odrešenja še posebej podoživlja, pa ne samo podoživlja in nam jih ponazoruje, marveč tudi milosti odrešenja obilneje deli. Zato je nadvse važno, da s sv. cerkvijo stopamo v njeno liturgično življenje, njeno »cerkveno leto«. Vsak liturgični dan nam nudi novo bogastvo. V bogoslužju vsakega dne so skriti biseri in zakladi, ki

jih je treba nanovo odkrivati in izrabljati. Treba je torej vzeti v roke sv. bogoslužne knjige, zlasti mašno knjigo, misale in z njim iti v življenje!

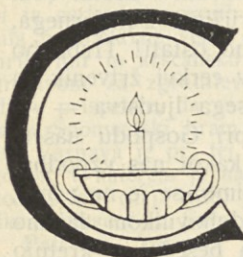
3. Naše zasebne molitve so vsekakor potrebne, nanje je Bog navezal premnogo svojih blagodat. Toda še vse večje pomembnosti in koristi je liturgična molitev, (ko v vernikih, v svoji cerkvi moli Kristus sam. Zato je ta molitev radi tolikega molilca v nas neskončne vrednosti. Dalje pa je liturgična molitev tista, ko z vso cerkveno občino molimo za vse zadeve in potrebe cerkve Kristusove in posredno kajpak tudi za svoje osebne. V liturgični molitvi v resnici molimo občestveno, molimo vesoljno — katoliško. Vprav današnji čas borbenega brezboštva in udarne upornosti mnogih držav sv. stolici, je toliko bolj potrebno, da se od svojih, večkrat malenkostnih zadev dvignemo k molitvi za vso sv. cerkev, da ji Gospod podeli mir, jo varuje, zedini in vlada po vsem svetu, da vodi našega papeža, škofe in vse pravoverne spoznavavce katoliške in apostolske vere — —

To je cilj liturgične obnove. Treba nam je pa za dosego tega smotra dvoja: praktičnega, doslednega liturgičnega udejstvovanja in življenja, prav tako pa tudi temeljite liturgične izobrazbe! Sele po globokem liturgičnem znanju bomo vedeli ceniti in ljubiti katoliško liturgijo in iz nje plodovito črpati — — —

Dr. Franc Lukman

Evharistično bogoslužje v stari cerkvi

2. Med kristjani iz judovstva in poganstva

Cerkve v Jeruzalemu, krščansko praobčino, slikajo prva poglavja Apostolskih del. Dve vrstici omenjata »lomljenje kruha« kot nekaj, kar so kristjani redno vršili. Takole piše sv. Luka: »Bili pa so stanovitni v nauku apostolov in bratski skupnosti, v lomljenju kruha in molitvah« (Apd 2, 42). »Vsak dan so enodušno še prihajali v tempelj, lomili po hišah kruh, in uživali jed z veseljem in preprostim srcem, hvaleč Boga« (Apd 2, 46. 47). Tudi nekaj katoliških razlagalcev sicer meni, da ima sv. Luka, pišoč o »lomljenju kruha«, v mislih samo navadno bratsko večerjo, vendar bo treba pritegniti tistim, ki jim »lomljenje kruha« pomeni večerjo, kakršno je Gospod pred svojim trpljenjem postavil in naročil, rekoč: »To delajte v moj spomin!« Na drugem izmed zgoraj navedenih mest sv. Luka res omenja tudi navadno bratsko večerjo, češ, da so »uživali jed z veseljem in preprostim srcem, hvaleč Boga«, poleg nje pa »lomljenje kruha« kot dejanje zase. Ti kristjani so pač Gospodovo večerjo naslonili na navadno večerjo in jo obhajali »po hišah«, t. j., pri zasebnikih, ki so imeli prostora za večje število vernikov. Kako se je vse to vršilo in kaj so pri »lomljenju kruha« molili, nam Apostolska dela ne povedo: sv. Luka je svojo knjigo napisal za svojega sovrstnika Teofila, ki mu je bilo marsikaj znano, česar mi, otroci 20. stoletja, več ne vemo.

Prav tako malo vemo, kako so presv. evharistijo obhajali v občinah, ki so v njih spreobrnjeni iz poganstva bili v večini. V 10. poglavju svojega prvega lista v Korint opominja sv. Pavel vernike: »Bežite od malikovanja!« Apostol pač v tem poglavju krepko naglašča daritveni značaj presv. evhari-

stije, o obredni plati pa ne zvemo nič. V naslednjem poglavju svari in graja apostol Korinčane zaradi nerednosti, ki so se pri njih bogoslužnih sestankih dogajale. Iz Pavlovih očitkov se dá povzeti, da se je v Korintu obhajala Gospodova večerja v zvezi s pravo bratsko večerjo, za katero so premožnejši prinašali s seboj jedi in pijače. Nered, ki ga apostol graja, je bil v tem, da premožni verniki, ki so imeli kaj s seboj, niso čakali drugih, marveč samogoltno použili, kar so prinesli, kot bi hoteli »zaničevati cerkev božjo in sramotiti one, ki nimajo« (1 Kor 11, 22). Za Gospodovo večerjo je apostol v pismu naročil, naj verniki čakajo drug drugega in naj ne prihajajo h Gospodovi večerji, da bi se nasitili, kajti »če je kdo lačen, naj je doma, da se ne boste shajali v obsodbo« (1 Kor 11, 34).

3. Ob koncu 1. stoletja

Preden je apostol Janez v Efezu končal svojo zemeljsko pot, sta nastala dva spisa, eden na vzhodu, drugi na zapadu, ki nam vsak nekaj povesta o evharističnem bogoslužju.

Prvi, po besedilu komaj dobrih 50 let znan, ima naslov »Nauk dvanajstih apostolov«. Neznani mož ga je menda v Siriji sestavil v zadnjem ali celo predzadnjem desetletju 1. stoletja. V 2. delu, obsegajočem navodila za molitev, post, krst in evharistijo, je pet obhajilnih molitev, najstarejše te vrste. V liturgiji tega časa je bilo stalno samo to, kar sveto pismo poroča o postavitvi najsv. zakramenta pri zadnji večerji, vse drugo, kar se je molilo, je škof ali presbiter (mašnik), ki je sveto daritev opravljal, po svoje primerno povedal. Ni dvoma, da posamezni škofje in duhovniki niso vsakikrat drugače molili, marveč da so si za svojo porabo sestavili svoje obrazce. V »Nauku 12 apostolov« nam je neznani sodobnik apostola Janeza zapustil pet molitev, ki jih je nemara sam sestavil, morda pa dobil od koga drugega, in ki so mu bile tako všeč, da jih je zapisal drugim za zgled in porabo. So res lepe in še danes za nas izpodbudne.

Deveto in deseto poglavje »Nauka« z evharističnimi molitvami se v slovenskem prevodu takole glasita:

9. pogl. O evharistiji. Takole se zahvaljujte. Najprej za kelih:

»Zahvalimo te, naš Oče, za vinsko trto Davida¹, tvojega služabnika, ki si nam je dal spoznati po Jezusu, svojem služabniku². Tebi slava na veke!«

Za zlomljeni kruh pa:

»Zahvalimo te, naš Oče, za življenje in spoznanje, ki si nam ga dal spoznati po Jezusu, svojem služabniku. Tebi slava na veke! Kakor je bil ta kruh raztresen po hribih in je zgneten postal eden, tako naj se zbere tvoja cerkev od krajev zemlje v tvoje kraljestvo. Tvoja je slava in moč po Jezusu Kristusu na veke!«

Nihče drug pa ne jej in ne pij od vaše evharistije nego krščeni v Gospodovo ime. Zaradi tega je namreč Gospod dejal: »Ne dajajte svetega psom!«

10. pogl. Ko ste se pa naužili, se takole zahvalite:

»Zahvalimo te, sveti Oče, za tvoje sveto ime, ki ga daš prebivati v naših srcih, in za spoznanje in vero in nesmrtnost, ki si nam jo dal spoznati po Jezusu, svojem služabniku. Tebi slava na veke!«

»Ti, Gospod vsemogočni, si vse ustvaril zaradi svojega imena, si ljudem dal uživati hrano in pijačo, da te zahvaljujejo, nam pa si milostno podelil duhovno hrano in pijačo in večno življenje po svojem služabniku. Pred vsem te zahvalimo, ker si mogočen. Tebi slava na veke!«

¹ Davidovo vinsko trto imenujeta Kristusa na pr. Klemen Aleksandrijski in Origenes.

² Izraz »služabnik« za Kristusa, srednika med Bogom in ljudmi, je povzet po preroku Izaiju (ebed Jahve; Iz 42—53).

»Spomni se, Gospod, svoje cerkve, da jo rešiš vsega hudega in jo spopolniš v svoji ljubezni, in zberi jo od starih vetrov posvečeno v svoje kraljestvo, ki si ji ga pripravil. Tvoja je moč in slava na veke!«

»Pridi milost, preidi ta svet!« — »Hosana Bogu Davidovemu!« — »Če je kdo svet, pojdi; če kdo ni, se spokori!« — »Maran atha!« — »Amen.«³

Prerokom⁴ dovolite, da se zahvalijo, kolikor hočejo.

(Dalje.)

P. Evgen, S. O. Cist.

K jedru našega katoliškega življenja

Bogu prijetna
daritev

Gora Kalvarija je raju nove zaveze, sv. cerkvi dala močoven studenec, ki ne usahne nikoli. Z daritvijo na križu nam je krotko Jagnje božje, Gospod Jezus pridobil odkupljenje, zaslužil neskončno milosti, ki nam jih v presveti eharistični daritvi sv. cerkev znova deli. To sv. daritev obnavlja sv. cerkev po Kristusovem naročilu na nektrav način že 1900 let po širnem svetu. K temu neusahljivemu studentu vabi v vsej materinski skrbi in ljubezni vse svoje verne otroke, da bi tam zajemali s polnimi rokami zase, za svoje družine, vse stanovce in vse narode, ves človeški rod. Ko so v Karlagini leta 303 vlekli pred sodišče kristjane, ker so bili ti vključ v najstrožji prepovedi obhajali skrivnosti življenja, daritev sv. maše, je vprašal sodnik moža, ki je bil kristjane sprejel v svojo hišo: »Zakaj si to storil?« Gamljivo preprosto je odgovoril: »Ker so moji bratje, nisem jim mogel braniti. Brez daritve sv. maše ne moremo živeti.« — Rajši so šli v smrt, kakor da bi bili živeli brez sv. maše. Ti dobri kristjani so imeli duha svoje matere sv. cerkve, so razumeli veličino daritve sv. maše ter jo ljubili z vsem srcem.

Sv. cerkev je vsekdar dajala in daje sv. maši osrednje stališče. Sv. maša je bila in mora biti središče vsega cerkvenega verskega življenja, vseh cerkvenih obredov in molitev. Tako je sv. cerkev delila, oziroma še deli vse sv. zakramente in važnejše zakramentale le v tesni zvezi z daritvijo sv. maše.

Sv. krst je temelj življenja s Kristusom, s cerkvijo

Po sv. krstu se vcepimo v Kristusa, poslanemo otroci božji, udje sv. cerkve. Takrat pa prevzamemo tudi dolžnost, božje življenje v nas zvesto hraniti in braniti, živeti s cerkvijo in po njenih naukih in zapovedih. Ta osnovni zakrament sv. krsta pa se je delil skupaj s sv. birmo tik pred sv. velikonočno mašo v najsvetejši noči Gospodovega vstajenja, ali pa na binkoštno vigilijo, kjer so bili podobni obredi kakor na Veliko noč, toda prav tako s sv. mašo. Ko so se bili namreč katehumeni (pripravljeni na krst) zbrali blizu bazilike ter tam še prejeli zadnje nauke so šli v baptisterij, krstno kapelo, kjer se je vršilo posvečenje krstne vode in kjer so prejeli sv. krst in sv. birmo. Po prejemu sv. zakramentov, krsta in birme, so se novokrščenci takoj podali v belih oblačilih k oltarju, kjer so bili na posebnem častnem prostoru prvi pri sv. daritvi. Kako lepe molitve je opravila sv. cerkev, polna materinske sreče, za svoj novi zarod, za svoje nove otroke! »Gospod, ohrani v novem rodu tvoje družine otroškega duha, da bodo duhovno in telesno onbozeleni tebi izkazovali zvesto službo.« Prvi so bili torej zbrani okrog oltarja pri sv. daritvi, med katero so prejeli tudi prvo sv. obhajilo. Sv. krst se naravno ne podeljuje več v zvezi s sv. daritvijo, pač pa se deli sv. birma običajno pred sv. mašo ali po njej. Le na binkoštni praznik se v stolnici sv. birma deli tudi popoldne brez sv. maše.

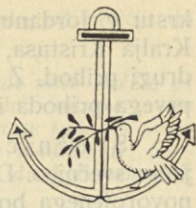
Najlepši način prejemanja sv. obhajila je brez dvoma med sv. mašo kakor je bilo to običajno pri prvih kristjanih in kakor se širi ta lepa navada že po mnogih župnijah. Daritev in daritveni obed spadata pač povsem naravno skupaj. Ko darujemo pri sv. maši samega sebe in vse s Kristusom vred nebe-

³ Mislim, da ti vzkliki ne spadajo k liturgični molitvi, marveč so klici vernikov, kakršni na jugu niso bili in niso nič redkega.

⁴ Od svetega Duha navdahnjenim.

škemu Očetu, prejmemo v sv. obhajilu kot protidar (dar v znamenju) Sina božjega, začetnika življenja in delivca vseh milosti.

Tudi zakrament sv. pokore je bil v prvih časih tesno združen s sv. daritvijo. Izključenje grešnikov se je vršilo na pepelnico sredo, njih zopetni slovesni sprejem s odvezo vseh grehov in kazni je bil na vel. četrtek pred sv. mašo, pri kateri so bili navzoči grešniki spravljeni z Bogom in cerkvi, deležni vseh milosti in duhovnih dobrot. Veliko veselje matere sv. cerkve izražajo molitve in obredi tega sprejema in sv. maše! Veselje nebeškega Očeta deli tudi mati sv. cerkev, kakor slišimo v evangeliju o izgubljenem sinu: »Tako prinesite prvo oblačilo in oblecite ga in dajte mu prstan na njegovo roko...«

Sidro — Kristus, naše upanje

Kaj pa sv. poslednje olje? Sv. Gregor piše o smrti očaka zahodnih menihov, sv. Benedikta, da so ga šest dni pred smrtjo pripeljali v baziliko, kjer je med sv. mašo prejel sv. popotnico in zakrament sv. poslednjega olja. Med sv. daritvijo je daroval sebe in svoje življenje s Kristusom na oltarju Bogu Očetu in tako najtesneje združen s Kristusom izdihnil svojo sv. dušo. V prvih časih krščanstva so namreč bolnike prinašali ali pripeljali v cerkev, ali pa je šel duhovnik k bolniku, tam opravil sv. daritev, med katero je posvetil sv. olje, mazilil bolnika ter mu podelil sv. popotnico. V stolnicah se še sedaj najslavesneje opravlja posvečenje sv. olja na vel. četrtek med slovesno sv. mašo pred molitvijo Pater noster (oče naš). Kako lepo bi bilo, ko bi se bolniki vsaj v duhu pogostokrat udeleževali sv. daritve, kjer bi darovali sebe, svoje trpljenje in življenje s Kristusom vred Bogu!

Naj že tukaj, ko omenjam očeta zapadnega meništra sv. Benedikta, omenim tudi redovne samostanske objube! Iz istega razloga, ker redovne objube so in morajo biti žrtev samega sebe, nekaka duhovna smrt, se skoraj povsod polagajo med sv. mašo, da redovna oseba med sv. daritvijo žrtvuje s Kristusom tudi sebe ter vstane za novo življenje v Bogu. Pri oltarju zajame torej redovna oseba moč in pogum in obilo milosti za pravo in sveto in stanovitno redovno življenje.

Tudi sv. mašniško posvečenje se vrši še vedno med sv. daritvijo, pred evangelijem, tako da novomašnik s škofom skupaj takoj nato daruje že svojo prvo daritev Bogu. Da se sv. mašniško posvečenje podeljuje med sv. mašo, je kar najbolj naravno. Saj se duhovniku ob posvečenju izroča v varstvo presv. Eucharistija in služba njej. Vse mašnikovo življenje poteka in mora potekati prvenstveno ob oltarju in sv. evharistični daritvi.

(Dalje.)

K. J.

Življenje s cerkvenim letom

Po prazniku razglasenja sledi v mašni knjigi šest nedelj, ki spadajo v eno skupino. Te nedelje se ravna po veliki noči; katere izpadejo zaradi zgodnejše velike noči na tem mestu cerkvenega leta, jih vključimo med 23. in zadnjo pobinkošno nedeljo. Letos imamo štiri nedelje po razglasenju, a četrta se mora umakniti svečnici. Barva mašnih oblačil je zelena. Slišali smo že, da je zelena barva značilna za čas po praznovanju; zdaj izhajamo iz božičnega kroga; te nedelje so odmev, v katerem izzvenijo božični prazniki, nadaljujejo in razpletajo prazniško misel razglasenja. »Gospod razodeva svoje veličastvo« (Jn 2, 11), obenem pa se razvija tudi božje kraljestvo, ki ga je ustanovil, na zunaj in na znotraj. Notranje se razvija zlasti po ljubezni (berila teh nedelj), na zunaj pa se širi med paganska ljudstva ter zori v boju in trpljenju za Kristusov drugi prihod (vsebinska evangelijev). Kristusovo veličastvo se razodeva ob njegovem nastopu v templju pred pis-mouki, ob čudežu na svatbi v Kani, ob Očetovem pričevanju pri njegovem

krstu v Jordanu (evangeliji prvih treh nedelj po razgl.). Cerkev, kraljestvo Kralja Kristusa, živi od Kristusovih milosti in čaka v trpljenju na njegov drugi prihod. Z obhajanjem evharistične daritve si osvaja milosti njegovega prvega prihoda in v svojih udih zori in se bliža končnemu odrešenju.

Svečnica. Kot sklepni praznik božičnega prazniškega kroga obhajamo svečnico. Dve skrivnosti sta vsebina tega dne: darovanje (predstavitev) novorojenega božjega Sina v templju in Marijino očiščenje. Različna ime-

Moje oči so videle Tvoje zveličanje

na osvetlijo vsebino in značaj tega praznika. Svečnica je predvsem praznik Odrešenikov, ker je bilo ta dan božje Dete kot prvorojenec po Mozesovi postavi v templju Bogu posvečeno, darovano, predstavljeno. Zato imamo pri maši božični uvodni slavospev. V mašni knjigi beremo nad prazniško mašo naslov: »Ob očiščevanju

blažene Device Marije«. Čeprav se ti dve določi Mozesove postave niste nanašali ne na Odrešenika ne na njegovo Mater, sta se jima uklonila; Najsvetejšemu ni bilo treba posvetitve, Prečisti ne očiščevanja. Kristus je bil darovan na Marijinih rokah; že takrat je Marija darovala svojega Sina. Prazniška skrivnost nam govori torej o Marijini udeležbi pri odrešenju. V templju je srečal Kristus sivolasega starčka Simeona, ki je slavil Gospoda kot luč svojega ljudstva in vsega sveta. Zato imenujejo kristjani ta praznik grško hypapante (= srečanje).

Končno se imenuje ta praznik tudi svečnica, ker se pred mašo blagoslovijo sveče. Luč ima v liturgiji več pomenov. Je podoba večnega božanstva (ognjeni steber ob potovanju Izraelcev skozi puščavo) in Odrešenika, ki je »luč od luči« (mašna veroizpoved) in je postal luč sveta in nam je pridobil pravico do večne luči. Prižgana sveča je podoba Bogočloveka. Je iz čistega voska, ki ga je pripravila deviška čebela. Po blagoslovu postanejo sveče zakramental: saj so blagoslovljene v rabo ljudem in v dušno in telesno zdravje za vse, na morju in na suhem (1. molitev). Dalje prosimo za milost, da bomo nekoč, vžgani od svetega ognja najiskrenejše božje ljubezni, zaslužili priti v templj božje slave (2. molitev), da bomo razsvetljeni od sijaja Svetega Duha spoznali, kaj nam je v zveličanje, in dospeli iz teme sveta do neminljive luči (3. molitev), da bi v naših dušah nikdar ne ugasnila luč božja (4. molitev), da bomo, razsvetljeni od milosti, Kristusa v resnici spoznali in ga zvesto ljubili (5. molitev). Srečanje Odrešenikovo s starčkom Simeonom in judovskimi duhovniki ter pismouki obhajamo nato z obhodom, pri katerem bi morali vsi verniki nositi prižgane sveče. Cerkev (Sion) okraši svoj hram in gre s prižganimi svetilkami (milost) naproti svojemu ženinu Kristusu, ki prihaja v podobni luči. Prižgane sveče same, ki jih držimo v rokah, so podoba Kristusa, prave luči, ki je o božiču zasvetila ljudem. Z vzneseno pesmijo je slavil Simeon luč Kristusovo, ko jo je Marija prinesla v tempelj; zato se pojo tudi sedaj pri delitvi sveč njegove preroške besede. Prižgane sveče pri tem obhodu nas opominjajo, da hodimo Kristusu v njegovem zemeljskem svetišču z lučjo dobrega življenja naproti, da ga bomo srečali nekoč v templju slave. Globoko pomenljiv obhod s prižganimi svečami bo prišel do izraza seveda samo tam, kjer se ga bodo verniki z umevanjem udeležili. Vsebina prazniške maše, ki sledi obhodu, je tudi Jezusovo darovanje v templju. Verniki naj imajo v rokah prižgane sveče med evangelijem in od začetka stalnega dela do obhajila. Pri daritvenem obedu prejmemo kakor

Simeon Kristusa in s tem poroštvo, da ga bomo gledali na veke od obličja do obličja (obhajilna pesem).

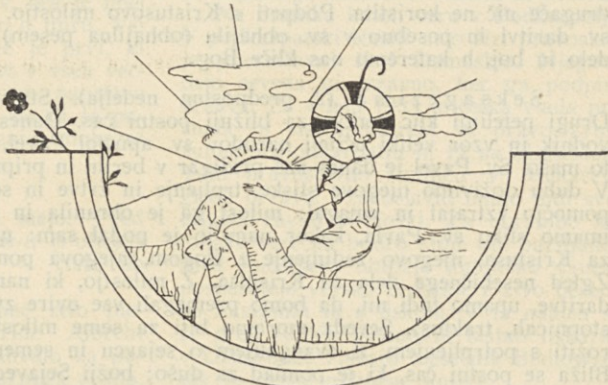
O p o m b a : Nobene maše brez mašnega besedila! To bodi naše načelo za pravilno, aktivno udeležbo pri sv. daritvi. In nadaljnje načelo: nobene maše brez sv. obhajila, ki je najžlahtnejši sad sv. daritve! Spomnimo se tudi na sveto kongresno noč in na važne besede prevzvišenega ljubljanskega vladike dr. Gregorija Rožmana pri polnočni pridigi, da bodi to naše pravilo: da kolikorkrat k sv. maši, tudi k sv. obhajilu!

Velikonočni prazniški krog

Glavni praznik našega odrešenja, središče cerkvenega leta je velika noč. Daljna priprava na veliko noč je predpostni čas (3 tedni) in postni čas (6 tednov).

1. Predpostni čas

Predpostni čas obsega 3 nedelje: septuagizimo (70.), seksagezimo (60.) in kvinkvagezimo (50). Ta imena zaznamujemo zaokroženo 70, 60, 50 dnevno pripravo na veliko noč. Ime septuagizima nas spominja na 70 letno sužnost, ki so jo morali preživeti Judje zaradi svoje nezvestobe daleč od Jeruzalema v Babilonu. Za umevanje liturgije v predpostnem času moramo vedeti, da so v stari cerkvi na nedeljo septuagizimo izbrali one, ki so se v postnem času pripravili, da so v veliki noči prejeli sv. krst (katehumeni). Katehumeni so se z verniki udeleževali uvodne maše, pred začetkom daritvene maše pa so jih odpustili. Besedila sv. maše kakor tudi stacijske cerkve so bile že v predpostu izbrane glede na katehumene. Cerkev je kljub temu, da

Naš božji Pastir in Kralj

se zdaj deli krst ob vsakem času leta, obdržala dolgo pripravo na veliko noč, da v tem času mi krščeni verniki v sebi obudimo in obnovimo krstno milost, s katero smo bili poklicani h Kristusu in njegovi cerkvi, da se za krstno milost zahvalimo in poživimo v sebi voljo, da bomo spolnjevali krstne dolžnosti. Tako tudi nas opominja predpostni čas na naše romanje iz tujine, iz bogomrzkega sveta (Babilon) v pravo domovino (Jeruzalem). To romanje je za nas neprestan boj zoper sovražnike zveličanja. Gospodstvo Kralja Kristusa, ki je prišel in ustanovil svoje kraljestvo (vsebina božičnega prazniškega kroga), se mora uveljaviti. Gospodstvo satana, sveta z njegovimi zmotnimi načeli, gospodstvo poželenja, strasti, lastne volje in častihlepnosti se mora umakniti Kristusovemu gospodstvu. Kakor je bilo življenje Odrešenikovo polno truda in trpljenja in mu je prineslo smrt, tako moramo tudi mi posnemati njegovo življenje in biti pripravljeni na boj in duhovno odmiranje, da bomo tudi mi z Odrešenikom poveljani. Zato nas odvrča cerkev že v predpostnem času proč od šumnih pustnih veselje in prireditvev in nas izpodbuja k resni pogleditvi.

Značilni znak tega časa je, da popolnoma utihne veseli aleluja, ki ga poje Cerkev sicer skozi vse leto. Šele na velikonočno vigiljo, ko bomo vstali s Kristusom k novemu življenju, se bo aleluja zopet oglasil. Tudi radostna angelska pesem »Slava Bogu na višavah« utihne (razen ob praznikih med tednom). Po mašni pesmi na stopnicah (graduale), kjer se je sicer trikrat ponovil aleluja, slišimo zdaj traktus. Ob sklepu sv. daritve odpusti duhovnik vernike z Benedicamus Domino (Slavimo Gospoda). V opomin, da naj bo posvečen ta čas poglobitvi in zbranosti, obleče cerkev oblačila vijolične barve (kadar ne obhajamo praznika). Kristjan, ki hoče živeti s cerkvijo, bo zajemal v predpostnem času iz liturgije resne misli za vsakdanje življenje.

Septuagezima (1. predpostna nedelja). Stacijska cerkev: Sv. Lovrenc pred rimskim obzidjem. Po boju k zmagi, po umiranju v življenje, v vstajenje, v povelicanje: to je vsebina predposta. Te misli so vtelesene v sv. Lovrencu, zavetniku katehumenov v Rimu in zavetniku današnje stacijske cerkve. Lovrenc v smrtnih stiskah na rešetki (vstop), nad seboj z neminljivim vencem povelicanja (vstopni psalm) je kažipot katehumenom in nam. Z njim stopimo srčno in pripravljeni za boj na tekališče z duhom in načeli sv. Pavla (berilo). Sledimo klicu hišnega gospodarja (Kristusa) v njegov vinograd pripravljeni vršiti njegovo voljo (evangelij). Obe berili sta program za bližnji postni čas: spet se bomo bojevali s hudičem, o veliki noči moramo iziti iz boja kot zmagovalci. Krst in evharistija, oba velikonočna zakramenta, morata biti združena z res krščanskim življenjem, drugače nič ne koristita. Podprti s Kristusovo milostjo, ki se zasveti nad nami v sv. daritvi in posebno v sv. obhajilu (obhajilna pesem) gremo z novo močjo na delo in boj, h kateremu nas kliče Bog.

Seksagezima (2. predpostna nedelja). Stacijska cerkev: Sv. Pavel. Drugi petelinji klic cerkve za bližnji postni čas. Danes je katehumenom in nam vodnik in vzor veliki učitelj narodov sv. apostol Pavel, v čigar cerkvi obhajamo to mašo. Sv. Pavel je danes naš pridigar v berilu in priprošnjik v cerkveni prošnji. V duhu doživimo njegove stiske, trpljenje in žrtve in se veselimo, da je z božjo pomočjo vztrajal in zmagal: milost ga je ohranila in rešila. V prelepem berilu imamo sliko sv. Pavla, kakor nam jo je podal sam: njegovi napori in trpljenje za Kristusa, njegovo zedinjenje z Bogom, njegova ponižnost in telesna slabost. Zgled nesebičnega dela za Kristusa. Z milostjo, ki nam tako bogato lije iz sv. daritve, upamo tudi mi, da bomo premagali vse ovire zveličanja (vstop, pesem na stopnicah, traktus). Seveda moramo biti za seme milosti sprejemljivi in se oboževati s potrpljenjem. Z evangelijem o sejavcu in semenu nam hoče cerkev reči: Bliža se postni čas, ki je pomlad za dušo; božji Sejavec seje bolj kakor navadno seme milosti na njive src. Zdaj je treba pripraviti dobro zemljo. Odstrani ovire: malomarnost (seme poleg pota), nestanovitnost (seme na skali), strasti in nasladnosti življenja (seme med trnjem). Hoditi moramo po Gospodovih potih (pesem pri darovanju). Od oltarja prejemo kruh življenja, da pomlajeni obrodimo steren sad. (obh. pesem).

Kvinkvagezima (3. predpostna nedelja). Stac. cerkev: Sv. Peter. Tretji petelinji klic za spokorni postni čas. Obe berili sta poslednja priprava na post. Berilo te nedelje nas vede na najvišjo stopnjo priprave na post: k ljubezni, kaj večjega ni v božjem kraljestvu, to je smoter naše letne obnove v postnem času. V evangeliju nam pokaže cerkev Odrašenika na potu v trpljenje, pa tudi v slavo vstajenja. Pred nami sta veliki teden in velika noč. Z močjo, ki si jo naklonimo z obhajanjem sv. mašne daritve, hočemo iti z Odrašenikom skozi čas trpljenja, hočemo v spokornem postnem času odmrtni svetu in grehu, da bomo mogli o veliki noči vstati k novemu življenju. Kvinkvagezima je kazala v evangeliju, ki govori o ozdravljenju slepca, katehumenom, ki so bili še duhovno slepi, smoter, h kateremu morajo stremeti v bližnjem postnem času: razsvetljenje po krstu (stari kristjani so imenovali krst »razsvetljenje«). Tudi mi vsi smo zdaj ta slepec ob potu življenja in mimo nas gre Gospod v trpljenje. Gospod nas more ozdraviti. V sv. obhajilu uteši poželjenje naših src (obh. pesem). V cerkv. dnevnicah današnje nedelje smo priča junaštvu Abrahamovemu, ki na božje povelje zapusti domovino. Sv. daritev obhajamo v duhu na grobu sv. Petra, ki se je tudi za Kristusa vsemu odpovedal.